
PLATFORMA TRI SLOBODE

SLOBODA UDRUŽIVANJA
SLOBODA OKUPLJANJA
SLOBODA IZRAŽAVANJA

Tri slobode pod lupom

Prikaz slučajeva kršenja sloboda udruživanja, okupljanja i izražavanja u Srbiji 16-30. novembar 2019. godine

Sloboda udruživanja

Predsednik Srpske radikalne stranke i osuđeni ratni zločinac, [Vojislav Šešelj](#), kritikovao je izdvajanja koja su predlogom Zakona o budžetu namenjena za sufinansiranje projekata i pomoć organizacijama civilnog društva. Korak dalje otišao je njegov sin, takođe poslanik SRS-a, [Aleksandar Šešelj](#) koji je kao „antisrpske“ i organizacije koje promovišu „nezavisnost Kosova“ organizovanjem festivala „Mirdita“ posebno apostrofirao Helsinški odbor za ljudska prava, Fond za humanitarno pravo, Kuću ljudskih prava, Fond za otvoreno društvo i Građanske inicijative. Odavno kreirani narativ da su organizacije civilnog društva „strani plaćenici i izdajnici koji rade protiv interesa Srbije“ dodatno se stimuliše davanjem prostora pojedincima i organizacijama koji putem medija, ili kroz institucije Republike Srbije, utiču na kreiranje svesti građana iznošenjem lažnih i nedobronamernih tvrdnji na račun organizacija i pojedinaca iz nevladinog sektora.

Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu predstavilo je [Nacrt zakona o referendumu i narodnoj inicijativi](#) čijim usvajanjem treba da bude zamenjen istoimeni zakon iz 1994. godine. Pored pozitivnih pomaka u određenim oblastima, Nacrt zakona sadrži pojedine odredbe čija primena bi mogla da dovede do obesmišljavanja i ograničavanja sloboda građana, pre svega uvođenjem obaveze plaćanja taksi za overu prikupljenih potpisa, izostavljanjem preciznog definisanja prava učešća predstavnika inicijativnog odbora u svim fazama odlučivanja po narodnoj inicijativi kao i neefikasnom i nejasno definisanom sudskom zaštitom.

Sloboda izražavanja

Nastavljena je medijska hajka protiv programskog direktora TV N1 [Jugoslava Ćosića](#) koju vode pro-vladini tabloidi optužujući ga za netransparentno finansiranje i primanje „krvavog američko-šiptarskog keša“ u cilju delovanja protiv interesa Srbije. S obzirom na to da je reč o kontinuiranim napadima, a da je izostala bilo kakva reakcija nadležnih, advokat gospodina Ćosića najavio je da će tražiti bezbednosnu procenu njegove ugroženosti. Podsećamo da su napadi na Ćosića kulminirali nakon objavljivanja intervjua sa kandidatom za novog premijera Kosova Aljbinom Kurtijem. Povodom ćutanja nadležnih oglasilo se i

[Nezavisno udruženje novinara Srbije](#) koje je još jednom zahtevalo hitno sprovođenje istrage i omogućavanje nesmetanog rada za sve novinare. Uzimajući u obzir način i lica koja vode ovu kampanju, kao i odsustvo reakcije, makar i u formi osude od strane državnih zvaničnika, jasno je da se ne radi o pojedinačnom slučaju ugrožavanja, već da je reč o sistematskom napadu na slobodu medija u Srbiji.

Nakon što je bio žrtva [izrazito nepristojnog ponašanja predsednika Aleksandra Vučića](#) koji ga je svojim neprimerenim obraćanjem etiketirao kao protivnika navodnog napretka Srbije, novinar televizije N1, Miodrag Sovilj, postao je meta svih pro-vladinih tabloida, analitičara bliskih vlasti i visokih zvaničnika Srpske napredne stranke koji su ga [okrivili za loše zdravstveno stanje predsednika države](#). Sovilj je tokom konferencije za medije nekoliko puta postavio pitanje Aleksandru Vučiću o dokumentu kojim se dokazuje da je otac ministra policije, Nebojše Stefanovića, bio angažovan u poslovima u vezi sa fabrikom za proizvodnju oružja „Krušik“. Podsećamo da je zbog otkrivanja ove afere uhapšen uzbunjivač Aleksandar Obradović i da se on i dalje nalazi u kućnom pritvoru. Nakon što je nekoliko sati nakon pomenute konferencije predsednik Vučić primljen na VMA zbog zdravstvenih problema, započeta je intezivna kampanja koju su sprovodili tabloidi bliski vlasti sa ciljem da se upravo Sovilj okrivi za teško zdravstveno stanje predsednika. [Nezavisno udruženje novinara Srbije](#) reagovalo je saopštenjem u kom je pozvalo nadležne „da konačno opravdaju svrhu svog postojanja“ i zaštite novinare N1 od progona kom su izloženi zbog objektivnog izveštavanja i informisanja građana.

Bez prethodne najave i bez kasnijeg objašnjenja javnost je obaveštena [o prodaji televizije „Naša“](#) nepoznatom vlasniku, kao i o [ukidanju svih emisija](#) koje su na toj televiziji emitovane. Da je reč o izneenađujućem događaju svedoče izjave autora emisija koje su se na toj televiziji emitovale, Marka Vidojkovića i Đorđa Vukadinovića, koji nisu bili obavešteni da se planira prodaja te televizije. Ovakav rasplet događaja opravdano izaziva sumnju imajući u vidu da je reč o televiziji na kojoj su često gostovali opozicioni političari, kao i na mesecima vođenu kampanju protiv njenog vlasnika Zorana Bašanovića.

Uzbunjivač iz Krušika, Aleksandar Obradović i dalje se nalazi u kućnom pritvoru nakon što je upoznao javnost sa sumnjivim poslovima te kompanije u koje je navodno umešan i otac ministra policije i potpredsednika Vlade Nebojše Stefanovića. Za to vreme u vlasti bliskim medijima ne prestaje [kampanja koju protiv Obradovića i njegove majke](#) koja je bila direktor te fabrike u prethodnom periodu vodi lično predsednik Aleksandar Vučić. S druge strane, [Savet Evrope](#) uvrstio je ovaj slučaj u zvaničnu evidenciju postojećih pretnji slobode medija i direktno označio državu Srbiju kao glavni izvor tih pretnji.

Rektorka Univerziteta u Beogradu, Ivanka Popović, i članovi odbora za profesionalnu etiku BU našli su se na udaru najviših predstavnika vlasti i njima bliskih medija nakon donošenja konačnog rešenja kojim je doktorska disertacija ministra finansija i bivšeg gradonačelnika Beograda, Siniše Malog, proglašena za plagijat i zbog čega će disertacija biti poništena. Da ne poštuju autonomiju Univerziteta pokazali su najviši državni zvaničnici koji su odluku nazvali „političkom“. Kampanju diskreditacije Univerziteta vode direktno predsednik države [Aleksandar Vučić](#) i predsednica Vlade [Ana Brnabić](#) koji su nedvosmisleno rekli da ovaj slučaj neće uticati na položaj Siniše Malog, dok su ministarka [Zorana Mihajlović](#) i ministar prosvete [Mladen Šarčević](#) ovaj slučaj okarakterisali kao „privatnu stvar koju neko želi da politizuje“.

Aktivistkinja [Milinka Nikolić](#) više puta je ispitivana od strane policijskih službenika, a poslednje u nizu bilo je poligrafsko ispitivanje zbog “zapaljivog govora” održanog u septembru ispred zgrade Predsedništva u Beogradu na protestu protiv izgradnje mini hidroelektrana. Milinka, koja obavlja posao generalnog sekretara Saveza mesnih zajednica Stare planine, je prvobitno ispitivana u selu u kome živi, da bi nakon toga dobila poziv da se javi u policijsku stanicu u Pirotu. Na kraju, upućena je u policijsku stanicu u Nišu kako bi njen iskaz proverili na poligrafu. Ovaj slučaj predstavlja nastavak pritisaka kojima su izloženi

aktivisti koji se bore za očuvanje prirode u okolini Stare planine, a koji su kulminirali fizičkim napadima od strane privatnog obezbeđenja koje je investitor angažovao kako bi nadgledali nelegalne radove na tim područjima.